INTENTIEVERKLARING

Investeren in - de toekomst van - Nederland.

Een jaar geleden heeft op initiatief van de minister van Economische Zaken een eerste gesprek plaatsgevonden tussen een delegatie van het kabinet en een aantal grote verzekeraars, pensioenfondsen en –uitvoerders gericht op het bevorderen van investeren in Nederland door institutionele beleggers. Het afgelopen jaar is hieraan doorgewerkt en het overleg gaat na een jaar van verkennen en gedachtevorming over in een nieuwe fase: van denken naar doen.

Nederland heeft een goed en toonaangevend pensioenstelsel: dat moeten we koesteren. Zicht op een goed pensioeninkomen is een belangrijke verworvenheid. Ook zijn betrouwbare verzekeringsproducten maatschappelijk van groot belang: we verzekeren wat van waarde is. Pensioenfondsen en verzekeraars zijn er voor hun deelnemers en verzekerden. Deze premisse staat investeren in de Nederlandse economie evenwel niet in de weg.

De economie behoeft een impuls…

Onze welvaart hangt af van de kracht van de Nederlandse economie, nu en in de toekomst. In die economie moet blijvend worden geïnvesteerd voor behoud van duurzame economische groei en toekomstige welvaart, en voor behoud van het belegde en opgebouwde vermogen. Als gevolg van de crisis is de capaciteit van traditionele financiers – overheid en banken – geslonken en wordt gekeken naar mogelijkheden om institutionele beleggers meer te betrekken bij de financiering van de economie.

Vanuit dit gedeelde inzicht hebben de deelnemende partijen gezamenlijk onderzocht of er door verzekeraars en pensioenfondsen meer in Nederland kan worden belegd. Daarbij geldt dat van beleggingsdwang geen sprake kan zijn en dat de materiële risico's voor de Rijksoverheid niet toenemen. Kortom, er moet zowel voor (de klanten van) institutionele beleggers als voor de overheid (en burgers) voordeel te behalen zijn.

… en er zijn talrijke maatschappelijke uitdagingen

Nederland staat voor belangrijke maatschappelijke uitdagingen die het hoofd moeten worden geboden. Daarbij gaat het onder meer om de transitie naar duurzame energie, energiebesparing in de gebouwde omgeving, innovatie, woningbouw, de ontwikkeling van een particuliere (midden)huurmarkt, investeringen in (woon)zorgvastgoed, maatschappelijk vastgoed waaronder schoolgebouwen en (energie)infrastructuur. Tegelijkertijd kan op korte termijn het economische herstel worden geaccommodeerd door kredietverlening aan het bedrijfsleven en hypotheekfinanciering op peil te houden en de binnenlandse dynamiek weer op te gang te helpen. Op regionaal en lokaal niveau is sprake van omvangrijke investeringsbehoeften en investeringspotenties. Ook hierbij wordt voor de financiering mede naar institutionele beleggers gekeken.

Deze uitdagingen bieden (internationale) institutionele beleggers in potentie nieuwe proposities om te beleggen met goede rendementen tegen aanvaardbare risico's voor hun deelnemers en verzekerden. Deze proposities worden tot op heden (nog) onvoldoende aangeboden in Nederland. Pensioenfondsen en verzekeraars onderkennen hun maatschappelijke rol en zijn zich ervan bewust dat hun deelnemers en klanten gebaat zijn bij economisch herstel en een krachtige, toekomstbestendige Nederlandse economie.

Beleggers en kabinet zien voordelen voor economie en samenleving
Om die redenen zijn institutionele beleggers gemotiveerd om, binnen de juiste risicorendementsverhoudingen, een bijdrage te leveren aan versterking van het investerings- en financieringsvermogen van Nederland, daarbij het belang van hun eigen deelnemers en klanten voor ogen houdend. Verzekeraars hebben in hun position paper 'Investeren in Nederland' begin dit jaar krachtig uitgesproken dat zij een grotere rol voor zichzelf zien weggelegd bij de financiering van de reële economie en de economie een impuls willen geven. Ook pensioenfondsen zien mogelijkheden om meer in Nederland te gaan beleggen, en zij werken aan verschillende initiatieven. Zo zullen door de pensioensector enkele honderden miljoenen euro's extra belegd worden in te bouwen huurwoningen en onderzoeken beleggers op eigen kracht momenteel de mogelijkheid om, al dan niet gebundeld, onderhands leningen te verstrekken aan middelgrote ondernemingen.

Het is aan het kabinet om waar nodig te helpen de extra inspanningen van verzekeraars en pensioenfondsen mogelijk te maken en daar in bepaalde gevallen regie en coördinatie op te zetten, bijvoorbeeld door de vele, vaak wat kleinere projecten te helpen bundelen en uniformeren. Op die wijze worden deze hanteerbaar en financieel aantrekkelijker voor (internationale) institutionele beleggers.

Nederlandse Investeringsinstelling
In dit licht zijn kabinet en de pensioen- en verzekeringssector voornemens om in samenwerking de Nederlandse Investeringsinstelling (NII) op te richten, waaraan ook banken kunnen deelnemen. Deze NII vervult een verbindende rol tussen vraag naar en aanbod van langetermijnfinanciering en een aanspreekpunt voor (nieuwe) initiatieven. De kern van de investeringsinstelling zal zijn dat de NII kennis bundelt, proposities standaardiseert en beoordeelt, en zorgt voor voldoende schaalgrootte en risicospreiding. Zo worden in de kern gezonde proposities aantrekkelijk voor institutionele beleggers en kan deze instelling de intermediair zijn die institutionele beleggers de mogelijkheid geeft om aanvullend aan bancaire financiering hun investeringsambities in Nederland te vervullen. De investeringsinstelling krijgt een ruim mandaat om actief te zijn op een breed scala van sectoren en investeringscategorieën en kan uiteenlopende initiatieven overkoepelen. De investeringsinstelling vormt ook een gremium voor toekomstige gedachtevormingen en concrete uitwerkingen en zal actief bestaande expertise bij bijvoorbeeld regionale ontwikkelingsmaatschappijen benutten. Er kan gestart worden met bijvoorbeeld een pilot met regionale partijen. Voor de verdere uitwerking van deze NII zal onder verantwoordelijkheid van de ministers van Economische Zaken en Financiën een kwartiermaker worden aangesteld. Het streven is dat voor 1 oktober met de uitwerking kan worden gestart en dat de instelling zo snel mogelijk operationeel is.

Nederlandse Hypotheekinstelling
Er is een uitgewerkt voorstel om zowel nationale als internationale institutionele beleggers meer bij de financiering van de woningmarkt te betrekken middels de oprichting van de Nederlandse Hypotheekinstelling (NHI). Het voorstel is in de kern een andere toepassing van de bestaande Nationale Hypotheekgarantie (NHG), waardoor het instrument beter aansluit op de behoefte van beleggers. Momenteel ervaart de (internationale) kapitaalmarkt de NHG als een intransparant instrument. Pensioenfondsen en verzekeraars geven aan in de door die instelling uit te geven Nationale Hypotheekobligaties (NHO's) geïnteresseerd te zijn. Hiermee kan een omvangrijke en stabiele financiering van de Nederlandse hypotheekmarkt ontstaan die standhoudt in tijden van stress op de internationale kapitaalmarkt. Bovendien kan de NHI toetreding tot de Nederlandse

hypotheekmarkt vergemakkelijken voor buitenlandse partijen. Dat bevordert de concurrentie en zo kan de NHI leiden tot een drukkend effect op de hypotheekrentes voor de consument. De gedachte gaat uit naar een NHI-portefeuille van enkele tientallen miljarden euro's die interessant is voor zowel binnenlandse als buitenlandse beleggers. In de komende periode zal het kabinet in samenwerking met de Europese Commissie bezien hoe de NHI kan worden ingericht zodat wordt voldaan aan de Europese regelgeving. Indien de NHI definitief wordt opgericht wordt deze ondergebracht bij de NII.

Woonfondsen
In het verlengde van het recent afgesloten Woonakkoord onderzoeken marktpartijen de mogelijkheden om woonfondsen op te zetten, die gefinancierd kunnen worden door institutionele beleggers. De fondsen zouden het mogelijk kunnen maken om het geliberaliseerde en nog te liberaliseren deel van het woningbestand van corporaties op afstand te plaatsen en privaat te laten beheren. Momenteel worden o.a. in G4-verband een aantal pilotprojecten nader uitgewerkt, onderscheiden naar mogelijke financieringsarrangementen. De G4 is betrokken geweest bij de overleggen. Het kabinet toont zich bereid om mee te denken bij de uitwerking van deze plannen. Het doel van dit initiatief is om stappen te zetten op weg naar een versteviging van de particuliere (midden)huurmarkt en de investeringsagenda van de steden.

MKB-fonds
Om de MKB-kredietverlening te ondersteunen richten verzekeraars een MKB-financieringsfonds op. Dit MKB-financieringsfonds beoogt voor 1 januari 2014 van start te gaan. Ook een aantal pensioenfondsen heeft aangegeven – onder voorbehoud van due diligence – aan dit fonds bij te dragen. Het kapitaal waarmee dit MKB-fonds van start kan gaan bedraagt zo minimaal € 200 miljoen, inclusief € 30 miljoen die verzekeraars voornemens zijn beschikbaar te stellen voor microfinanciering. Dit initiatief wordt door de overheid geflankeerd met aanvullend beleid, dat gepresenteerd wordt op Prinsjesdag, met als doel gezamenlijk het MKB te ondersteunen.

(Rijks)infrastructuur
Aanbestedingen van infrastructurele DBFM[1]-projecten monden doorgaans uit in drie voorstellen van consortia die alle vooraf volledig financieel gedekt dienen te zijn. Om als financier ook daadwerkelijk een project te kunnen financieren, is betrokkenheid bij het winnende consortium een vereiste. Indien er drie consortia in de race zijn, is de scoringskans 33,3%. Gelet op de nadrukkelijke wens van beleggers start het kabinet een pilot die deze scoringskansen bij een gelijkblijvend aantal consortia verhoogt. In deze pilot zal in eerste instantie slechts een gedeeltelijk financieel commitment gevraagd worden, in plaats van een 100% committering. De resterende financiering kan dan na gunning worden gezocht. Op deze wijze stijgen niet alleen de scoringskansen voor beleggers, maar dalen ook de transactiekosten en wordt de concurrentie tussen financiers gestimuleerd. Op regionaal vlak zijn vele initiatieven gericht op verbetering of uitbreiding van de infrastructuur waarvoor langetermijnfinanciering benodigd is. De eerder genoemde NII kan op dit terrein uitkomst bieden.

Tot slot
De deelnemende pensioenfondsen, verzekeraars en het kabinet hopen met deze afspraken en voorstellen de Nederlandse economie een belangrijke impuls te geven en bij te dragen aan vertrouwensherstel bij ondernemers en consumenten.

---

[1] Design, Build, Finance & Maintain

Den Haag, 17 september 2013

Henk Kamp , Minister van Economische Zaken

Henk Brouwer, ABP

Tjerk Kroes, APG

Wouter Pelser, MN

Hans Alders, PFZW

Else Bos, PGGM

Benne van Popta, PMT

Willem van Duin, Achmea

Marco Keim, Aegon

Niek Hoek, Delta Lloyd

Jeroen Drost, NIBC Bank